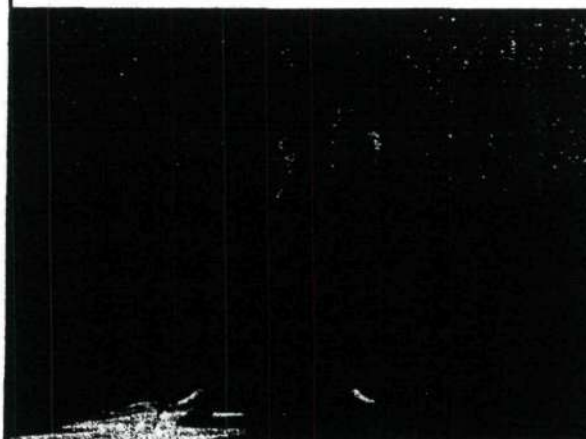

Theater & dans

stelling als uitgangspunt van haar dansvocabulaire maakt. Zij ziet de tekens als foto's en zoekt naar de aktie die het beeld suggereert. De pose laat een flits zien, maar van welke beweging? Was er beweging? Hoe werd die stilgelegd en hoe ging die verder? Een organische voorstelling.

TELG is de eerste choreografie van MONICA LUNDSTROM. Als danseres is zij bekend van o.a. 'Oidan Skroe-ba' en 'Schetsen van een denkbeeldig motief - Regendansen' van Angelika Oei. Monica studeerde in 1986 af aan de Rotterdamse Dansacademie.

Choreografie en dans: Monica Lundström

TEL G

GROWING UP IN PUBLIC Een Theater Kikker produktie

WOENSDAG 29 MAART (Try-out)
DONDERDAG 30 MAART (Try-out)
VRIJDAG 31 MAART (Première)
ZATERDAG 1 APRIL
ZONDAG 2 APRIL
Aanvang 21.00 uur
Toegang f 9,- /CJP f 7,50
(Try-outs f 7,50)

"Hij begrijpt niet dat ik jou zo een mes in je donder kan steken, alleen maar omdat we bij elkaar horen." GROWING UP IN PUBLIC is het verhaal van twee broers die het liefst elkaar en de rest van de wereld zouden willen opblazen. Helaas hebben ze elkaar nodig om zich te weer te stellen tegen de Buitenstaander, die in hun wereld probeert door te dringen.

Het stuk is gebaseerd op 'The Family', geschreven door Lodewijk de Boer aan het begin van de jaren '70. Naast teksten van De Boer, komen er teksten in voor van de regisseur, Paul Feld, van de schizofrene ambtenaar Bert van der Meer en enkele fragmenten van de Amerikaanse schrijfster Kathy Acker.

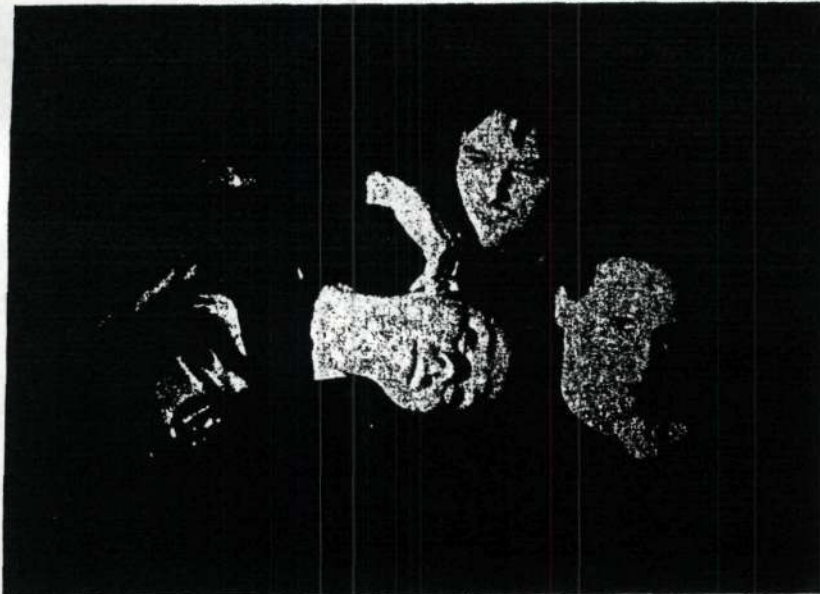
Paul Feld is sinds 1977 actief als auteur, regisseur en acteur. Hij schreef onder andere 'Tijdgeesten', dat werd uitgegeven in het kader van het Utrechts Toneelschrijvers Projekt in 1988 en 'De Kale Schedel', dat te zien is geweest in 'Richtingen' (1988) onder regie van Peter Eversteijn. Vorig jaar was in Theater Kikker zijn toneelstuk 'Spin' te zien.

Spel: Daphne de Bruin, Elise Elias,
Paul Korssen.
Regie: Paul Feld.

Paul Feld
over
GROWING UP
IN PUBLIC

DRIE DOOIERS
IN EEN
EIERSCHAAL

GROWING UP IN PUBLIC (foto: Aad Voermans)

Van woensdag 29 maart t/m zondag 2 april is de Theater Kikker productie GROWING UP IN PUBLIC van de regisseur Paul Feld te zien. Gerogeld geeft Theater Kikker beginnende schrijvers en/of regisseurs de kans om hun talenten naar buiten te brengen.

De produktie van Paul Feld is gebaseerd op 'The Family', geschreven door Lodewijk de Boer aan het begin van de jaren zeventig. Naast teksten van De Boer, komen er teksten van Paul Feld in voor, enkele fragmenten van de Amerikaanse schrijfster Kathy Acker en teksten van Bert van der Meer, een schizofrene ambtenaar.

Het verhaal gaat over mensen die sterk met elkaar zijn verbonden. Twee broers (gespeeld door twee vrouwen) krijgen, tegen hun zin, kontakt met de buitenwereld. Paul Feld: "De werktitel van het stuk is 'De Autisten'. Het gaat over drie dooi-

of niet, de personages hebben met elkaar te maken."

- "Ga opzij,"
 - "Ga opzij", zei de schijterige landverhuurder met hese stem.
 - "Sodemieter op, idioot!", zei de failliete saloonhouder, terwijl de derrie zijn broekspijpen uitliep.
- (Uit: The Family)

Deze voorstelling is op een heel andere manier tot stand gekomen dan de produktie 'Spin', die Paul vorig jaar bij Kikker regisseerde. Paul: "Bij 'Spin' waren alle acteurs amateurs. Twee van de vier spelers hadden nauwelijks toneelervaring. Ik moest ze zover krijgen dat ze een stuk als dat van Duras konden spelen; ik moest ze eigenlijk manipuleren om te zorgen dat het stuk gebracht werd zoals ik wilde. We hadden een heel strak scenario." "Voor 'Growing Up in Public' (de titel van een LP van Lou Reed) heb ik geschoolde mensen aangetrokken

"Dat werkt heel anders. Deze mensen moet ik als het ware naar het stuk toe trekken. Qua speltraining waren deze spelers na enkele weken repeteren al net zo ver als de spelers vorig jaar tijdens de opvoering. Ik heb nu geen strak scenario. In m'n onderbewuste heb ik wel een idee over hoe de voorstelling er uit moet gaan zien, en dat idee geef ik de ruimte. Daardoor wordt de voorstelling persoonlijker dan 'Soin'."

Paul Feld studeerde Algemene Literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Vanaf 1977 is hij actief als auteur, regisseur en acteur, al speelt hij tegenwoordig niet meer. Hij is mede-oprichter van twee Utrechtse theatergroepen. Schreef, speelde en regisseerde eerder de stukken 'Het ezeltje, tekort aan zuurstof' (1983), 'Het vergeten pension' (1984), 'De Sirenen' (1986), 'De kale schedel' (1986) en 'Tijdgeesten' (1988).

Over zijn schrijven zegt Paul: "Regisseren is mijn vak, maar via schrijven leer je veel over regisseren. Het is interessant om te kijken wat mensen met je stuk doen. Ik zou niet graag een zelf geschreven stuk willen regisseren; dat vind ik gevaarlijk. Je loopt in je eigen blinde vlek. Alleen als je je eigen teksten goed kunt analyseren, kun je dat doen, zoals Frans Strijards."

Op de vraag wat hij wil zeggen met theater, antwoordt Paul: "Voor mij is het een vorm van communicatie, zoals poëzie dat is voor sommige mensen. Toneel is een manier om met elkaar te lullen zoals je gewoonlijk niet met elkaar lult."

'Growing up in Public' had als selectie criterium: hard en absurd

■ eric van der velden

Paul Feld is één van de beginnende regisseurs die Theater Kikker graag aan een opstapje naar het professionele circuit wil helpen. Na 'De Spin' en een bijdrage aan het Utrechtse Toneelschrijverproject krijgt Feld voor de derde maal de gelegenheid om in dit theater een eigen project te realiseren: een bewerking van Lodewijk de Boers 'The Family', de ongepolijste lotgevallen van een Amsterdamse familie aan de zelfkant, gesitueerd in een afbraakpand in de Nieuwmarktbuurt van de jaren zestig. En tevens de grootste toneelhit die een Nederlandse schrijver in de afgelopen decennia heeft voortgebracht.

„Lodewijk de Boer“, zo zegt Paul Feld, „schrijft het soort toneel waarvan ik houd: absurd, keihard en met flitsende dialogen. Natuurlijk, zitten er veel tijdsgebonden elementen in het stuk. Maar als je die weglaat, en dat hebben we dus gedaan, dan hou je toch nog een sterke verhaallijn over. Twee broers willen, maar kunnen niet zonder elkaar leven. Door toedoen van een derde personage, een buitenstaander, neemt het verlangen toe om uit elkaars greep bevrijd te worden. We gebruiken ook teksten van de Amerikaanse schrijfster

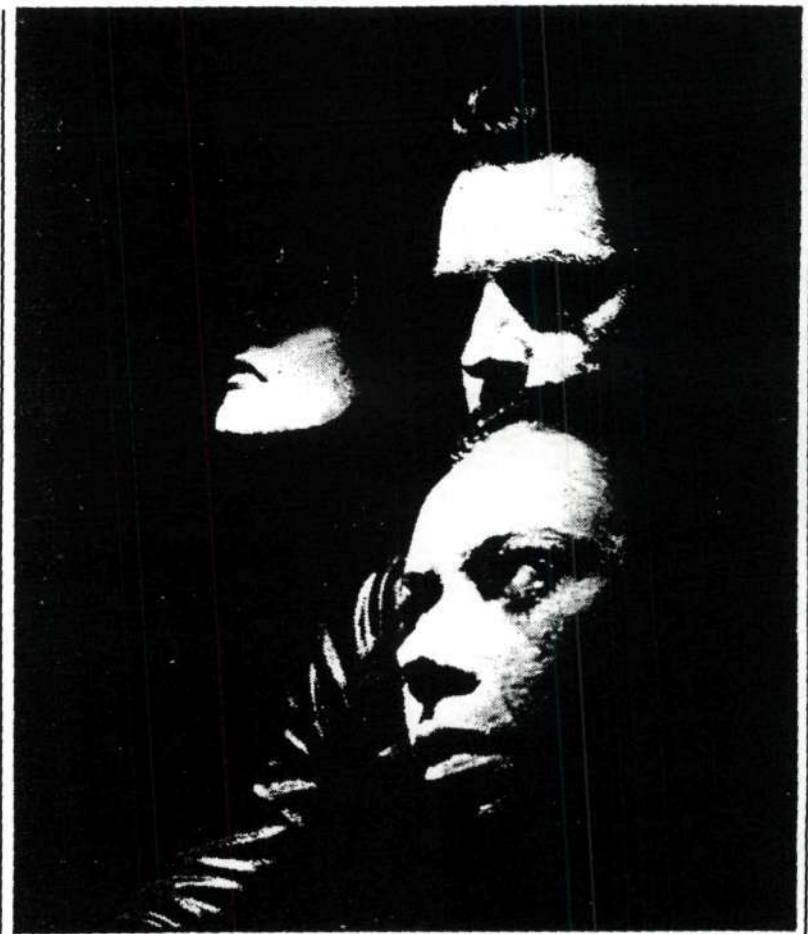
Kathy Acker, van mezelf, en van Bert van der Meer. Het selectie criterium was steeds: hard en absurd“.

Het verhaal is voor Paul Feld bijzaak. De emotionele zeggingskracht van het acteren staat bij hem voorop. „De uiterlijke kant interesseert me niet, het gaat mij om wat de acteurs met de teksten doen, wat ze erin weten te leggen, hoe ze er tegenaan kijken. Daarom vind ik het ook interessant dat de twee broers door vrouwen worden gespeeld. Ik bedoel: Een vrouw die zich in het fenomeen van de macho verdiept boeit me meer dan een macho die door een macho wordt uitgebeeld“.

„Toneel is geen 'klus', maar iets waar je als regisseur en speler een beetje verliefd op moet zijn. Alleen dan kan er iets bijzonders ontstaan. Voor het eerst maak ik nu mee dat het volledig 'klikt'; de repetities verlopen werkelijk als trein“.

De voorstelling Growing up in Public („De titel heb ik 'geleend' van een elpee van Lou Reed, beter kan ik het zelf niet bedenken“) wordt gespeeld door opkomende acteurs in het professionele circuit: Daphne de Bruin, Elise Elias en Paul Korssen.

Theater Kikker, wo. 29, do. 30, vr. 31 mrt. (première) en za. 1 en zo. 2 apr.

Een scène uit Growing up in Public

■ foto aad voermans

D
ve
va

Zate:
zieke
inm
de J:
festij
muzil
enigd
tatiev
je. Ee
music
Brow
haar
plaats
ook on
tafel 1
avond
van co
avond
keren.
Debora
maar k
vestigd
twee ja
verhuiz
het Hil
um. Van
Kortent
wel, ges
partner
Hansen,
kort na
Utrecht
veertiens
Scandin
durende
te geven
en Tbilis
de voorlo

De waarheid 15 april 1989

geil en onvermurwbaar, en ik nam mijn braquemart, het mes met twee geslepen kanten, en stak het mes in zijn hals. Het bloed spoot over mijn handen, mijn stuwend onderlijf." (einde citaat)

Boosaardige dramatisering

Het kind als lustobject kan in een verhandeling over Gilles de Rais niet buiten beschouwing blijven. In 1440 wordt deze voormalige wapenbroeder van Jeanne d'Arc vanwege de lustmoord op zo'n 200 knapen tot de strop veroordeeld. Het pleidooi waarmee De Rais zich tijdens zijn proces verdedigt, vormt de basis van deze boosaardige, in de ik-vorm vervatte dramatisering die volgens Claus alleen maar door acteur Jan Declair vertolkt kan worden. Het ovationele applaus dat de theaterversie sinds de Brusselse première in

Misbruikte maagd

In de zondvloed van anekdotes, beschuldigingen en verklaringen die De Rais over zijn opponenten uitstort, is de grens tussen waan en werkelijkheid bijzonder vaag. Enerzijds wordt zijn grootvader en opvoeder De Craon geportretteerd als een hebzuchtig maar godvrezend edelman van het type dertien-in-een-dozijn, anderzijds sanctioneert deze zelfde De Craon een sodomistisch bloedbad waarin zijn kleinzoon Gilles soleert. Hoewel Jeanne d'Arc als enige van Gilles' tijdgenoten lelieblank uit de verbale strijd lijkt te komen, wordt ook haar blazoens besmet. De smoezelige, om niet te zeggen bloedschennige adoratie voor de jongensachtige Maagd van Orléans is schijnheilig en geforceerd. Ogen-schijnlijk is Jeanne het zusjebroertje dat de pathologische leugenaar lange tijd op het rechte pad

zonder een mate van identificatie met de briljante protagonist is Claus' jongste theaterwerk onleesbaar.

Anders dan Hubert Lampo — die zijn visie op de perfide psychopaat in 1955 vastlegde in *De Duivel en de Maagd* — biedt Claus geen enkel moreel of religieus houvast: god is dood, leve het kwaad! Inzicht in de macabere drijfveren van Dr. Mengele, de gewetenloze geneticus uit het Derde Rijk die zich evenals De Rais aan talloze kinderen vergreep, krijgt men op de koop toe. Dit bevestigt de eerste, misschien puriteinse, indruk — Gilles' magistrale monoloog is voor kinderen niet geschikt.

N.b.: Inmiddels is het dispuut over „Gilles” tussen Vlaamse en Nederlandse cineasten in alle heftigheid ontbrand. De bioscoop-versie zal dus niet lang op zich laten wachten.

Hugo Claus - Gilles en de Nacht, een uitgave van De Bezige Bij. ISBN: 90.234.3072.7 CIP - 53 pagina's; prijs f 17,50.

Sidonie Gabrielle Colette (1873-1954) is kennelijk terug van weg-geweest.

Door MARKUS ANTON ETUKUDO

Als Colette „La Chatte” schrijft, heeft zij de grens tussen middelbaar en „troisième age” net overschreden. Haar huwelijken met Henri Gauthier-Villars en Henry de Jouvenel — beiden journalist — zijn voltooid verleden tijd. Zoals altijd is de relatie met dochter Colette de Jouvenel stormachtig. Hetzelfde geldt voor Colettes professionele getijdenboek. Succès de scandale, bankroet, lovende kritiek, een merkwaardig zijpad als erotische danseres, feuilleton-publikaties en ambivalente literaire erkenning markeren de wandelroute van deze vrijgevochten vrouw. Van gebrek aan levenservaring kan Colette in elk geval niet beschuldigd worden.

gheen portret van haar is niet minder interessant. In de band met zijn kat wordt het onvolwassen gevoelsleven van deze ijdele, contactgestoorde man gesymboliseerd. Eenmaal op het spek gebonden, functioneert hij in seksueel opzicht zelf als een kat: dat emotionele betrokkenheid natuurlijk heel wat anders is, behoeft geen nadere uitleg.

Vertaalster Evelien van Leeuwen behoort, getuige haar naam, eveneens tot de katachtigen die, het is bekend, in het nauw rare sprongen maken. In haar vertaling en opiniërende introductie blijkt daar gelukkig niets van. Hoewel De kat ook in deze sublieme Nederlandse versie niet van echte diepgang beschuldigd kan worden, valt er nog steeds veel te zeggen voor dit suggestieve, opvallend moderne, ironische en soms gewoon spannende proza.

Colette — De kat — vertaling Evelien van Leeuwen. 130 pagina's, een uitgave van Goossens-Tricht. ISBN: 90.6551.120.2 - prijs f 19,50.

‘Growing up in public’ mist dramatische spanning

‘Growing up in public’ is het derde project van Paul Feld onder de hoede van het Utrechtse theater Kikker. Een jaar geleden was zijn produktie „Spin” te zien in een presentatie van het werk van hem en andere jonge regisseurs. Theater Kikker gaf bovendien zijn toneeltekst „Tijd-geesten” uit in het kader van een Utrechts toneelschrijversproject. „Growing up in public” laat, net als de twee andere projecten, zien dat mensen met destructief gedrag reageren als zij een situatie niet kunnen hanteren.

Door CHRISTIEN BOER

In zijn thematiek vertoont Feld verwantschap met de schrijver Lodewijk de Boer. Hij koos diens tekst „The Family” als basis voor zijn eigen produktie. „The Family” handelt over een zogenaamd „asociaal” gezin. Twee projects van het type twaalf-ambachten-dertien-

ongelukken wonen samen met hun zuster in een afbraakwoning. Elke poging om opnieuw te beginnen breekt hen bij de handen af. Uiteindelijk worden zij gedood, wanneer de ambtenarij probeert hen van elkaar te scheiden voor een heropvoeding.

Feld heeft het verhaal niet overgenomen, maar gedeeltes uit de tekst van De Boer gelardeerd met teksten van hemzelf, van de schizofrene ambtenaar Bert van der Meer en van de Amerikaanse schrijfster Kathy Acker. Wat van het oorspronkelijke verhaal overblijft zijn de twee broers in hun verkrotte woning, hun haat tegen elkaar, tegen hun ouders en de buitenwereld. Zij beschouwen iedere buitenstaander, man of vrouw, als een indringer. Door deze houding zijn de broers tot een leven met elkaar veroordeeld.

Statisch

Twee vrouwen (Daphne de Bruin en Elise Elias) spelen de twee broers

Doc en Kil. Geheel in het zwart — laarzen, leerachtige bloezen, zonnebrillen — steken zij elkaar de loef af met overdreven macho-gedrag. Iedere aanraking is een stomp, ieder emotie uit zich als woede. Het uiterst sobere decor onderstreept dit kale gevoelsleven. Een paar hetelucht-kokers, die als pilaren recht op staan, dienen om er af en toe met het hoofd tegen te beuken om andere pijn te vergeten. Twee metalen golfplaten gaan kletterend tegen de vlakte. Behalve twee stoelen en een ladder staat er verder niets op het toneel.

De rollen van de buitenstaanders — ouders, een verzekeringsagent, een ambtenaar, een vrouw — worden steeds door Paul Korssen gespeeld. In het dramatische verhaal van De Boer zijn deze bezoekers reëel. In de collage van Feld krijgen ze iets van geesten, die door hun tijdloosheid nooit helemaal te verjagen zijn.

Door het minimale assortiment aan emoties en het weglaten van het verhaal wordt de voorstelling, on-

danks de beweeglijkheid van de spe-lers, een statische collage. Het is een tableau vivant van de incestueuze onmacht van twee macho's geworden.

Minimalisme

Paul Feld moet dit statische in vorm en inhoud bewust gehanteerd hebben. Heel expliciet is het wanneer een ruw gevecht zich herhaalt en in deze herhaling tot stilistisch bewegingsspel wordt. Het minimalisme is echter te ver doorgevoerd en verzwakt daarmee de zeggingskracht van de voorstelling. De vrouwen, die over professionele spelervaring beschikken, weten de woede expressief te maken. Maar deze ene emotie is te gering om van begin tot eind te boeien. De rollen van de man zijn, door het gebrek aan verhaal, soms alleen duidelijk als verwijzing naar de tekst van De Boer. Wie deze tekst niet kent, moet het doen met een te vormelijk spel dat zijn betekenis niet altijd prijsgeeft.

De meest boeiende momenten zijn die, waarop van enige ontwikkeling, een zeker contact, sprake is. Zoals het moment waarop Kils angst zichtbaar wordt dat zijn broer hem om een vrouw zal verlaten, of het moment waarop de vader over de oorlog vertelt. Op zulke momenten heeft de toeschouwer iets te doen; zoals dubbelzinnigheden in de tekst opsporen, het verschil tussen gezichtsuitdrukking en tekst bestuderen of verbanden leggen.

Misschien is de tekst van De Boer toch teveel drama om als basis voor een absurdistische collage te dienen. De absurdistische tekst van Van der Meer en de meer poëtische teksten van Acker en Feld staan ertussen als vreemde eenden in de bijt.

De macho's moeten, in vorm of inhoud, meer mens worden. Pas dan laten zij het schrijnende gevoel achter, dat nu maar af en toe het afstandelijke toeschouwen doorbreekt.

T/m 9 april: Amphitheater, Pesthuislaan 85, Amsterdam, 020-168942 24 en 25 mei: Theater Kikker, Ganzenmarkt 14, Utrecht, 030-319666/341108

UN 3-4-89

'Growing up in public' wekt wat stuurloze indruk

UTRECHT — Met een handvol anecdotes vol bloed, schuttingwoorden, fysiek geweld en een eetlepel sadisme wordt in de openingsscène van 'Growing up in public' meteen de toon gezet. Maar al snel blijkt dat er een stevig gat gaapt tussen de woorden en de intensiteit van de voorstelling.

'Growing up in public' is gebaseerd op Lodewijk de Boers toneelstuk 'The Family', dat in het begin van de jaren zeventig veel succes had. Eerst als toneelvoorstelling en later als film. De jonge regisseur Paul Feld voegde aan de woorden van De Boer niet alleen eigen teksten toe, maar ook fragmenten van de Amerikaanse schrijfster Kathy Acker en, zo meldt de Kikkerfolder in een poging tot volledigheid, van de schizofrene ambtenaar Bert van der Meer.

De basissituatie van de voorstelling is in grote lijnen hetzelfde gebleven. Ook nu is er sprake van twee broers die voortdurend met elkaar overhoop liggen, maar ook weer niet zonder elkaar kunnen. Jongens van de zelfkant zijn het, die tegen elkaar opbieden met grove taal en macho-gedrag. Hun grofheid is echter alleen maar onmacht, wat vooral blijkt als er een derde ten tonele verschijnt. Tegenover vrouwen staan ze te schutten als pubers.

De drie spelers hebben het er niet gemakkelijk mee om het asociale milieu een beetje geloofwaardig neer te zetten. Daphne de Bruin en Elise Elias, die de beide broers spelen, proberen door een superhanige houding aan te nemen de bink uit te hangen, maar ze verwarren agressie teveel met dreigende blikken en schreeuwen. De onmacht van hun personages wordt al gauw hun eigen onmacht. Je vergeet geen moment dat er twee actrices proberen zich zo echt mogelijk als patzers voor te doen. Door regelmatig bewust voor de overdrijving te kiezen redt Paul Korssen zich er met wat meer succes uit.

Dat neemt niet weg dat vooral de harde grappen van Lodewijk de Boer nog altijd op de lachspieren van het publiek werken. Regisseur Feld weet echter niet

duidelijk te maken waarom de ingevoegde teksten een verbetering zouden zijn. Ook blijft te vaak onhelder wat hij met verschillende scènes wilde. 'Growing up in public' maakt daardoor een wat stuurloze indruk.

PETER ZONDERLAND

Voorstelling: Growing up in public, naar The Family van Lodewijk de Boer. Regie: Paul Feld. Spel: Daphne de Bruin, Elise Elias, Paul Korssen. Gezien: vrij 31 mrt., Theater Kikker. Nog te zien: za. 1 en zo. 2 april, Theater Kikker, Utrecht.

Family nostalgie

In het Amphitheater gaat op 4 april, voor de nog niet volwassenen onder ons, *Growing up in public* in première. Het is het omgekeerde verhaal van een volwassenwording. Twee broers leven zonder vader en moeder in de open lucht. Het liefst zouden ze elkaar en de rest van de wereld opblazen. Helaas hebben ze elkaar nodig om zich te weer te stellen tegen de *Buitenstaander*, die zich hun wereld probeert binnen te dringen.

Het stuk is geïnspireerd op *The Family* van Lodewijk de Boer. Daarnaast komen er teksten in voor van de Amerikaanse schrijfster Kathy Acker en eigen teksten van aspirant-regisseur Paul Feld. Een vleugje nostalgie in

HET AMPHITHEATER, vanaf 4 april

Amphitheater, *Growing up in Public* (Foto Joris)